

האם ראוי לשנות אפונימים של בדיקות וניתוחים בתחום המיילדות והגינקולוגיה שנקראו על שמם של רופאים נאצים?

תקציר:

חן בן דוד*
עידו שולט¹
מתתיה פוקס²

¹היחידה לרפואת האם והעובר, רמב"ם, הקריה הרפואית לבריאות האדם, הפקולטה לרפואה, הטכניון, חיפה
²מרכז יקובוביץ לאתיקה רפואית, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, באר שבע

בתקופת השלטון הנאצי, מערכת הבריאות בגרמניה התגייסה באופן חריג לסייע למפלגה הנאצית לממש את יעדיה הזדוניים. רופאים רבים שירתו ללא סייג את המשטר והשתתפו באופן פעיל במפעל השמדה של אוכלוסיות לא רצויות בחברה הגרמנית, תוך הפרה קשה של סטנדרטים מקובלים של אתיקה רפואית. Walter Stoeckel ו־ Carl Clauberg היו רופאים מתחום המיילדות והגינקולוגיה, ששמם ופועלם נקשר עם שלטון הרייך השלישי. הם נחשבו בין המובילים בתחומם בעולם, שיתפו פעולה, כל אחד בדרכו, עם הנאצים, ועל כן עברם הוכתם לצמיתות. כאות הערכה לעבודות השונות שהשניים פרסמו, כל אחד בתחומו, הם זכו לכך שבדיקות וניתוחים שונים בתחום המיילדות והגינקולוגיה, אשר הם תרמו לפיתוחם, ייקראו על שמם. בשל מעורבותם בפשעי השלטון הנאצי, החלו בשנים האחרונות לעלות קולות הקוראים לשינוי השמות הללו ומחיקתם מדפי ההיסטוריה של הרפואה. אנו מאמינים כי דווקא שימור השמות יסייע לנו לחנך דורות עתידיים של רופאים ולשרת תפקיד חינוכי כפול. מחד גיסא להבליט הישגים מקצועיים ומדעיים מרשימים, ומאידך גיסא, לשמש כאות קין ותמרור אזהרה שהישגים אלו אינם ערובה בפני התדרדרות מוסרית מזעזעת. שימור השם ימשיך ויזכיר לנו את האחריות המוסרית הכבדה המוטלת דווקא על האישים המובילים במקצועם, אשר במקרה זה ניצלו את כוחם והצלחתם לרעה, על מנת שמאורעות אלה לא יחזרו לעולם.

ר' מאמר המערכת של אבי עורי, "האם אפשר לשנות אפונימים רפואיים שנעשו על ידי הנאצים?" בעמוד 509

*מחברים אלו תרמו תרומה שווה לכתיבת המאמר

נאציזם; אותנטיה; טיהור; כינויים/אפונימים; שואה; אקציה. :מילות מפתח
:KEY WORDS .Holocaust; Aktion; Nazism; Euthanasia; Eradication; Eponym

הקדמה

השלטון הנאצי, אלא חלק בלתי נפרד ממנו [6]. כיום אנו יודעים כי הרופאים שנטלו חלק בפשעי המלחמה בתקופת הרייך השלישי לא ייצגו פסיכופטים בודדים, אלא היו רופאים מן המניין אשר הפגינו הזדהות עמוקה עם תפיסת העולם המעוותות של השלטון הנאצי והיא שהובילה אותם לבצע מעשי הפשע [2]. מסקנות זהות הוצגו בהצהרת נירנברג של ההסתדרות הרפואית הגרמנית בשנת 2012 [7]. עוד צוין בהצהרה, כי מוסדות הרפואה האקדמיים והמחקר המובילים בגרמניה היו אף הם מעורבים באופן משמעותי באותן זוויות. ההצהרה אף מדגישה שאת הפשעים ביצעו מוסדות הרפואה והרופאים מיוזמתם ולא מפאת לחץ חיצוני של הממשל. הגדיל לתאר זאת **אלי ויזל** [8], שכתב כי: "בגרמניה של אז, מקצוע הרפואה לא עסק בלרפא אלא בלפגוע, גם לא במניעת המוות אלא בשירותו".

ליאו אלכסנדר [3] הסביר, שהפשעים החלו מ"מעשים קטנים" שהלכו והחמירו עם הזמן. הסימן הראשון להתחלת התהליך היה שינוי בגישתם של הרופאים שהחלו להזניח את הערכים האתיים שעליהם נשבעו. בהמשך, קיבלו את עקרונות האאוגנטיקה השלילית שהחלה בסירוס והסתיימה באקציית ה-T4 עם "אותנטיה" או ליתר דיוק רצח רפואי,

ב"שבועת היפוקרטס" שנכתבה לפני למעלה מ-2000 שנה, מתחייב הרופא בין היתר לנסות להציל חיים, לא לגרום נזק לחולה (primum non nocere) ולהקפיד על טוהר המידות [1]. תקופת שלטונו של אדולף היטלר בגרמניה בין השנים 1933-1945 הייתה מהתקופות החשוכות ביותר בדפי ההיסטוריה של האנושות בכלל והיהודים בפרט. במהלך תקופה זו, האידיאולוגיה השלטת של "תורת הגזע" דגלה בהשמדת כל הגזעים הנחותים על פי התפיסה הנאצית, וזאת על מנת לשמר ולהשביח את הגזע הארי השולט [2]. אידיאולוגיה זו לא פסחה גם על תחום המדע והרפואה [3]. באותה תקופה התרחש מפגש אינטרסים מחריד בין "תורת הגזע" של הנאציזם ותיאוריות רפואיות של אאוגנטיקה והיגיינת הגזע, שנחשבו לתיאוריות חדשניות באותה עת. שילוב זה גרם להזדהות אידיאולוגית ומקצועית של רוב הרופאים בגרמניה. בתקופת השלטון הנאצי כמחצית מהרופאים בגרמניה הצטרפו למפלגה הנאצית, יותר מכל מקצוע, ובתוכם שיעור חריג של כ-7% שהיו קצינים באס-אס [5,4]. לפיכך, אין לראות ברופאים הגרמנים קורבנות של

שימוש באפונימים (Eponyms) למחלות ותסמונות שנקראו על שמם של רופאים וחוקרים שנטלו חלק בזוועות הנאצים

הגדרת המושג "אפונים" (eponym), או כינוי, היא תגלית, המצאה, מוסד וכדומה הנקרא על שמו של אדם שתרם לכך [13]. ביוון העתיקה שימשו אפונימים אלו להגדרת גיבור שהביא להקמתה של עיר. בספרות, האפונים שימש לתיאור דמות ששמה הייתה כותרת לעבודה שנכתבה [14]. השימוש באפונימים למחלות או לתגליות ברפואה הוא תופעה מוכרת, שנועדה לכבד ולזכור את אלה שתרמו רבות למדע.

הרופאים בתקופת השלטון הנאצי בגרמניה היו חלק בלתי נפרד מהזוועות שהתרחשו ובחלק מהפשעים אך ניצלו את הקורבנות למחקרים ופעולות בלתי הולמות.

מספר רב של רופאים בעלי שם נטלו חלק בזוועות הרייך השלישי. חלקם היו מהמובילים במקצועות הרפואה והיו שותפים לתגליות משמעותיות המשמשות אותנו עד היום. במאמרם של Strous ו-Edelman [15], מוצגת רשימה ארוכה של רופאים נאצים ששםם נחקק בדפי ההיסטוריה של הרפואה, בכך שמחלות, תסמונות או תגליות שונות שנוקפו לזכותם, זכו להיקרא על שמם. בחרנו להתמקד בשניים מהרופאים אשר שמם נקשר לבדיקות או לניתוחים בתחום המיילדות והגינקולוגיה.

חוקרים ורופאים גרמנים, ביניהם הגינקולוגים קלוברג וסטוקל, שפעלו בתקופת הנאצים, זכו להוקרה על תרומתם למקצוע בכך שמחלות ופעולות שונות בתחום הרפואה תיקראנה על שמם.

אנו סבורים כי יש לשמר אפונימים אלה כדוגמה לרופאים שפשעו וניצלו לרעה את הכוח שניתן להם.

שאותו ביצעו הרופאים הנאצים בכסות של "המתת חסד" של חולים פסיכיאטרים ובעלי מוגבלויות "חשוכי מרפא" [9]. תחילתה של התוכנית לטיהור הגזע הארי ב-14 ביולי 1933, עם אישור החוק למניעת מחלות גנטיות בצאצאים הידוע כ"חוק הסטריליזציה" [2]. חוק זה סלל את הדרך למבצע חסר תקדים בתולדות האנושות. מתוקף החוק, הרופאים הנאצים ביצעו בין השנים 1933-1939 סירוס ועיקור בכפייה של כ-400,000 אזרחים גרמנים בעלי מוגבלויות ומחלות שנחשבו גנטיות [4]. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, הוחלפה תוכנית הסירוס באקציית ה-T4, שבמסגרתה הוסמכו הרופאים הנאצים לבצע רצח רפואי של חולים "חשוכי מרפא". במסגרת תוכנית זו, רופאים נאצים רצחו בין השנים 1939-1941 כ-70,000 חוסים במוסדות רפואיים על ידי הפעלת תאי הגזים – הראשונים בתולדות האנושות. הרופאים היו אחראים על כל שלבי ביצוע התוכנית, החל מסלקציה של הקורבנות, המשך בהשלמת מכתבי סיכום המחלה בהעברה למתקני ההרג הרפואיים, בקליטת החולים ובאימות האבחנה, וכלה בהפעלת תאי הגזים, ולבסוף בזיוף תעודות הפטירה [2]. בשלבים המוקדמים, הופנתה תוכנית זו כלפי תינוקות וילדים קטנים שחלו במחלות כרוניות קשות ובעלי מוגבלויות, התקדמה לנערים ולבסוף כללה גם מבוגרים. תוכנית זו הופסקה באופן רשמי בקיץ 1941, אך רצח של חוסים חולים כרוניים ובעלי מוגבלויות על ידי הזרקת מנות יותר של תרופות והרעבה נמשכה באופן לא רשמי במוסדות רבים ברחבי גרמניה עד סוף המלחמה, וגבתה את חייהם של כ-200,000 חולים גרמנים. תוכנית ה-T4 הייתה בבחינת "ניסוי הכלים" לתוכניות ההשמדה והרצח הנרחבות יותר בהמשך שכללו את אלו ש"אינם חיוניים סוציאליים", דחויים אידיאולוגית, דחויים מבחינת גזע, ולבסוף את אלו שאינם גרמנים. כל זאת כחלק מ"הפיתרון הסופי" [3].

בנוסף, הרופאים נטלו חלק קריטי במלאכת "המיון" במחנות הריכוז, שם החליטו מי מתאים לעבוד ואת מי יש להוציא מיד להורג. הסלקציות הידועות לשמצה בוצעו על פי פקודה מפורשת של מפקד האס-אס היינריך הימלר אך ורק על ידי רופאים. כמו כן, עסקו הרופאים במחנות הריכוז במחקרים נפשעים על האסירים בעזרת סיוע של קרנות מחקר יוקרתיות בגרמניה, עם תמיכה מתודית, היסטורית ותולוגית וסטטיסטית של המרכזים האקדמיים המובילים בגרמניה [8]. על פי ההערכות, כ-90% מהמחקרים שבוצעו תחת השלטון הנאצי היו בבחינת פשעים, והסתיימו במקרים רבים במוות או במוגבלות פיזית משמעותית של אותם קורבנות [10]. עדויות נוספות לדרכים שבהם רופאים נאצים ניצלו את שליטתם באוכלוסייה על מנת לקדם מחקרים רפואיים בתחום עיסוקם, ניתן ללמוד במאמר שפרסם המכון לחקר השואה על שם **חדוה אייבשיץ** ז"ל [11].

רבים סבורים, כי זוועות הרייך השלישי ייתכן ולא היו כלל מתרחשות ללא שיתוף פעולה של המערכת הרפואית בכלל והרופאים שהשתלבו בתפקידים שכאלו [2]. ד"ר **דניאל נדב** [12] השתמש במושג "מדיקליזציה של הרצח" על מנת לתאר את האופן שבו תרמו הרופאים הנאצים להגשמת הרצח ההמוני בפיתרון הסופי, על ידי מתן כסות מקצועית-מדעית לפשעי השלטון.

קארל קלאוברג (Carl Clauberg) (1957-1898)

קארל קלאוברג היה גינקולוג וחוקר גרמני, בעל שם עולמי בתחום האנדוקרינולוגיה והפוריות של נשים. על שמו נקראה בדיקה ביולוגית הבודקת את פעילותו ההורמונאלית של פרוגסטרוגן ברחם (Clauberg's method). שיטה זו, אשר פורסמה לראשונה בשנת 1930, נחשבת כמבחן מהימן לקביעת המינון הפרוגסטטיבי המיטבי הגורם לרירית הרחם לעבור לשלב ה-secretory [16].

קלאוברג נולד בשנת 1898 בעיירה Wupperhof שבגרמניה. הוא למד רפואה באוניברסיטאות קיל, המבורג וגראץ, וסיים את לימודיו בהצלחה בשנת 1925 [17]. לאחר לימודיו, הצטרף למחלקת לגינקולוגיה של אוניברסיטת קיל שהייתה תחת ניהולו של Robert Schröder [18]. בתחילת הקריירה הרפואית, שימש קלאוברג כגינקולוג חוקר. בתפקידו זה, ניהל מחקרים שונים בתחום הפוריות, וביסס לעצמו מעמד בכיר בשל תרומתו הרבה לענף [19]. שנת 1940 הייתה נקודת מפנה בקריירה של קלאוברג. במהלכה, מונה לנהל שני בתי חולים לנשים בפולין הכבושה, זאת לאחר שהמפלגה הנאצית הדיחה ואף הוציאה להורג את מרבית הרופאים המקומיים.

שונים ופירסם מאמרים רבים, בעיקר בתחום האורוגניקולוגיה שבו גילה עניין רב. הוא רכש לעצמו מוניטין נכבד ונמנה על בכירי הגינקולוגים בגרמניה, בעל שם עולמי בטיפול סרטן הרחם. כמו כן, **סטוקל** נחשב לאחד מהאבות המייסדים של תחום ההרדמה המקומית במיילדות [23].

דיון - שימוש באפונימים לניתוחים או בדיקות בתחום המיילדות וגניקולוגיה הקרויים על שמותיהם של רופאים נאצים - ראוי או לא ראוי?

מרבית כתבי המאמרים שפורסמו עד כה בנושא, סבורים כי יש לשקול מחדש את האפונימים של תסמונות ומחלות שנקראו על שמם של רופאים וחוקרים שפועלם ומעורבותם בתקופת הרייך השלישי עוררו ספקות [13, 24, 25]. עיקר הטענות נשענות על ההנחה כי אין לפאר את שמו של חוקר או רופא אשר לקח חלק בזוועות ופשעים שכאלה כנגד האנושות. *Edelaman* ו-*Strous* [15] טענו בעבודתם, שקיים צורך בהחלפת האפונימים הללו, כיוון שהם נחשבים לאחד "הפרסים" המכובדים ביותר שניתן להעניק לרופא או לחוקר. מאחר שהחוקרים הנאצים אלו נטלו חלק בזוועות הנוראות ביותר שידעה האנושות, הדבר גורם עוול למקצוע הרפואה כולו.

בדעה נוספת של *Woywotd* ו-*Matteson* [13], מתנגדים הכותבים לשימוש באפונימים הללו בכללותם, היות שאלו עשויים לעיתים תכופות להטעות אותנו בנוגע להקשר בו התגלתה מחלה כלשהי. לטענתם, האפונימים הם לרוב תולדה של השפעות פוליטיות, שפה, או לעיתים מזל, ולא דווקא הישגים מדעיים גרידא.

מאידך, התומכים בשימור של אפונימים רפואיים סבורים כי הדבר מקל על הלמידה, וכי שינוי השמות שאנו עושים בהן שימוש יומיומי ברפואה עשוי להיות לנו לרועץ [24]. מבחינת השמות שכונו על שמם של רופאים נאצים, *Herbert S. Gross* [26], פרופסור לפסיכיאטריה, היה מהראשונים שהתבטא באופן חד משמעי בצורך לשמרום. במאמרו סבר, כי יש לשמר שמות אלה כדוגמה לרופאים שניצלו לרעה את הכוח שניתן להם. עוד הוסיף כי יש ללמוד ממעשיהם במקום להדחיקם.

את הטענות הללו, הקוראות לשימור אותם אפונימים אשר קרויים על שמם של רופאים נאצים, הציג אחד המחברים ('מ' פ') בכנס הבינלאומי השני לרפואה בשוואה ולאחריה. הטענה שהועלתה בכנס ('מ' פ') הייתה, כי "שינוי שמות אלו מביא לשינוי דפי ההיסטוריה של הרפואה, שאנו מסתמכים ונעזרים בהם עד היום. כמו כן, פעולה זו מביאה לתוצאה הנגדית, המערפלת עוד יותר את מורשת הרפואה הנאצית, במקום להעלות אותה על סדר היום ולהתייחס אליה בצורה ישירה. רק כך נוכל ללמוד ממעשי התועבה הללו, שהם למעשה חלק בלתי נפרד מההיסטוריה של כולנו (כרופאים), בין נרצה ובין אם לאו".

בעיה נוספת הנובעת מהחלפת האפונימים למחלות הקיימות, היא הקושי לבדוק ולקבוע את רמת המעורבות במשטר הנאצי של החוקרים שעל שמם נקראו אותם תגליות. מכך נובעת השאלה המתבקשת, כיצד ניתן לקבוע מהו הגבול שעל פיו מגדירים פעילות כזו או אחרת כלא נאותה? במקרה

בנוסף, בשנה זו, **קלאוברג**, שכבר היה באותה עת חבר במפלגה הנאצית במשך שבע שנים, נפגש לראשונה עם **היינריך הימלר** והביע את רצונו לחקור את שיטות העיקור השונות [18]. כך, בין השנים 1943-1944, ביצע **קלאוברג** מחקרים שונים באושוויץ שמטרתם הייתה לפתח שיטה יעילה לסטריליזציה נרחבת [19]. באחד המקרים, צוטט **קלאוברג** אומר ל**היימלר** כי: "לא רחוק היום שבו ניתן יהיה לומר כי רופא יחיד, עם עוד עשרה אסיסטנטים, יוכל לבצע בצורה יעילה, מאות אם לא אלפי פרוצדורות של עיקור ביום" [2]. המחקרים שבוצעו בביתן 10 באושוויץ, כללו נשים צעירות שאל רחמם הוזרקו חומרים קאוסטים ורעלנים נוספים, אשר גרמו להן לכאבים נוראיים ואף הובילו במקרים רבים למותן. כשבע-מאות נשים, רובן יהודיות, נפלו קורבן לאותם ניסויים [20]. **קלאוברג** ביצע מחקרים דומים גם במחנה הריכוז ראוונסבריק, לשם נמלט לאחר הפלישה של ברית המועצות [19].

לאחר המלחמה, **קלאוברג** נלכד בידי חיילי ברית המועצות, שם נשלח ל-25 שנות מאסר בגין המחקרים והפשעים שביצע במחנות הריכוז. בשנת 1955 הוא שוחרר כחלק מההסכם שנרקם בין גרמניה לברית המועצות. כאשר שב לגרמניה, התגאה **קלאוברג** פומבית בהישגיו האקדמיים ובתרומתו הרבה לתחום המיילדות והגינקולוגיה, ועורר בכך את זעמם של יהודים ששרדו את המחנות. הוא הועמד לדין בשנית, הפעם בארץ מולדתו. בנובמבר 1955 הוא הואשם ב"גרימת נזקים גופניים חמורים" ונכלא בבית הסוהר שבעיר קיל. בשנת 1957, הוא נפטר מהתקף לב בתא המעצר, לאחר שההסתדרות הרפואית בגרמניה הספיקה להשעותו לצמיחת [17].

וולטר סטוקל (1871-1961) (Walter Stoeckel)

וולטר סטוקל היה גינקולוג גרמני שעל שמו נקראו שני ניתוחים בתחום הגינקולוגיה: (1) הראשון, בתחום האורוגניקולוגיה (*Goebell-Stoeckel operation*), תואר לראשונה בשנת 1917. ניתן כטיפול לנשים הלוקות ב-*Stress urinary incontinence*, ומבוסס על שימוש בחלק מה-*Fascia lata* ליצירת מתלה הממוקם מתחת לשופכה [21]; (2) הניתוח השני נועד לכריתת הרחם בגישה לדנית (*vaginal*) (*Schauta-Stoeckel operation*), ניתוח שבוצע לראשונה בשנת 1928 [22].

סטוקל נולד בשנת 1871 במזרח פרוסיה, שם החל את לימודי הרפואה, אותם המשיך באוניברסיטאות מינכן ולייפציג עד לקבלת התואר בשנת 1895. לאחר הלימודים הוא השלים את שירות החובה בצבא והמשיך לאוניברסיטת בון, שם שימש תחילה כאסיסטנט במחלקה המקומית לגינקולוגיה המקומית והתקדם עד לקבלת התואר פרופסור [23]. הוא כיהן כפרופסור וראש המחלקה לגינקולוגיה בבית החולים האוניברסיטאי הגדול שבברלין, שאריטה, והיה תומך נלהב של המפלגה הנאצית ומטרותיה. באחד המקרים, מתואר כיצד שלח מברק ל**היטלר**, יחד עם גינקולוגים גרמנים נוספים, שבו הביעו את תמיכתם והתלהבותם ממעשיו [22]. בנוסף, כיהן **סטוקל** כנשיא איגוד הגינקולוגים בגרמניה בין השנים 1933-1934. מתוקף תפקידו הוא היה אחראי לסילוקם של רופאים יהודים מאגודה זו [15].

בתום מלחמת העולם השנייה המשיך **סטוקל** לעסוק ברפואה, ובמהלך הקריירה כיהן כנשיא של ארגונים רפואיים

הנאצית בפסגת המדינות השולטות בתחום הרפואה בעולם. בדומה לכך, זכו רופאים ומדענים כמו **קלאוברג ו־סטוקל** שפרצדורות ובדיקות שונות בתחום המיילדות וגינקולוגיה כגון על שמם.

עם זאת, אין זה מפתיע שחוקרים ורופאים שונים קוראים להעלים את שמותיהם מעל דפי ההיסטוריה. אך על אף ההסתייגות והתייעוב הרב שאנו רוכשים כלפי אותם רופאים נאצים ולמעשיהם, עדיין נותרת השאלה האם נכון יהיה לשנות כך את דפי ההיסטוריה במקום לשאוף ללמוד ממנה, על ידי שמירת האפונימים הללו כתמרור אזהרה לדורות הרופאים בעתיד. ●

מחבר מכותב: מתתיה פוקס

מרכז יקובוביץ לאתיקה רפואית
הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, באר שבע
דוא"ל: fox@post.bgu.ac.il

של **קלאוברג** הדבר נראה ברור, שכן הוא השתתף באופן מעשי בפשעים מחרידים נגד האנושות. לעומתו **סטוקל** היה ככל הידוע רק תומך נלהב שהוסיף יוקרה ומעמד לביסוס השלטון הנפשע של הרייך. ראוי לציין כי כל הרופאים והחוקרים נאצים שעל שמם מכנים מחלות ותסמונות שונות, היו ראויים למלוא הערכה וזכו לכך, עוד טרם ביצעו את הפשעים המיוחסים להם.

לסיכום

כפי שהצגנו במאמר זה, תפקודם ומעורבותם של הרופאים הגרמנים בתקופת השלטון הנאצי אינו מתיר מקום לספקות, אך כך גם תרומתם למדע ולרפואה. לא בכדי יותר משליש מהרופאים שזכו בפרסי הנובל לרפואה בין השנים 1939–1930 היו רופאים גרמנים ואוסטרים, כגון Domagk (1936) ו־Spemann (1931) אשר הציבו את גרמניה

ביבליוגרפיה

1. Dorma J, The Hippocratic Oath. J of ACH 1995;44(2): 84-88.
2. Reis SP & Wald HS, Learning from the past: medicine and the Holocaust. Lancet 2009;374(9684):110-111.
3. Alexander L, Medical Science under Dictatorship. N Engl J Med, 1949;241(2):39-47.
4. Lerner BH & Rothman DJ, Medicine and the holocaust: Learning more of the lessons. Ann. Intern Med, 1995;122(10):793-794.
5. Karter MH, Hitlerjugend and Schule in Dritten Reich. Historische Zeitschrift, 1979:609-10.
6. Drobniowski F, Why did Nazi doctors break their 'hippocratic' oaths? J. R. Soc. Med. 1993;86(9):541-543.
7. In Remembrance of the Victims of Nazi Medicine. Isr Med Assoc J, 2012;14(9):529-530.
8. Wiesel E, Without conscience. N. Engl J Med, 2005;352(15):1511-1513.
9. Grodin MA, Miller EL & Kelly JJ, The Nazi physicians as leaders in eugenics and 'euthanasia': Lessons for today. Am. J. Public Health 2018;108(1):53-57.
10. Weindling P, von Villiez A, Loewenau A & Farron N, The victims of unethical human experiments and coerced research under National Socialism. Endeavour. 2016;40(1):1-6.
11. <http://www.shoa.org.il/image.ashx?i=79287.pdf&fn=14.pdf>. Accessed on: December,2018.
12. The XIII Nahariya Conference on Holocaust and Medicine- Book of Abstracts.http://www.gmc.org.il/_Uploads/dbsAttachedFiles/takzirshoah.pdf. Accessed: 15 December 2018.
13. Woywodt A & Matteson E, Should eponyms be abandoned? Yes BMJ, 2007;335(7617):424.
14. Halioua B, Does Rene Leriche merit eponymous distinction? Int J Cardiol, 2008;124(1):1-5.
15. Strous RD & Edelman MC, Eponyms and the Nazi era: Time to remember and time for change. Isr Med Assoc J, 2007;9(3):207-214.
16. Vogel H, Drug Discovery and Evaluation: Pharmacological Assays. 3rd edn. Berlin: Springer-Verlag, 2007: 1769-70.
17. Sweet F, Csapó-Sweet RM. Clauberg's Eponym and Crimes against Humanity. Isr Med Assoc J, 2012;14(12):719-723.
18. Hildebrandt S, Benedict S, Miller E & al, "Forgotten" chapters in the history of transcervical sterilization: Carl Clauberg and Hans-Joachim Lindemann. J Hist Med Allied Sci, 2017; 72(3): 272-301.
19. United States Holocaust Memorial Museum. Introduction to the Holocaust. Holocaust Encyclopedia. www.ushmn.org/wlc/en/article.php?ModuleId=100005143. Accessed on: March 9, 2018.
20. Bogod D, The Nazi hypothermia experiments: Forbidden data? Anaesthesia. 2014;59(12): 1155-1156.
21. Wheless CR Jr, Wharton LR, Dorsey JH & al, The Goebell-Stoeckel operation for universal cases of urinary incontinence. Am J Obstet Gynecol, 1977;128(5):546-9.
22. Cohen MM Jr, Overview of German, Nazi, and holocaust medicine. Am. J. Med. Genet. Part A. 2010; 152A:687-707.
23. Doughty A, Walter Stoeckel (1871-1961). A pioneer of regional analgesia in obstetrics. Anaesthesia 1990; 45:468-71.
24. Woywodt A, Lefrak S & Matteson E, Tainted eponyms in medicine: The 'Clara' cell joins the list. Eur. Respir. J. 2010; 36:706-708.
25. Gea J, Orozco-Levi M & Aguiló R, Wegener's Disease and Clara Cells: Eponyms and Dignity in Respiratory Medicine. Arch. Bronconeumol, 2013; 49(3):126-127.
26. Gross HS, Changing the name of Reiter's syndrome: A psychiatric perspective. Semin. Arthritis Rheum, 2003;32(4):242-243.